

Початкова школа і сучасність

№12(28) грудень
2016

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 12 (28) ГРУДЕНЬ 2016

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК
ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАРТИНЕНКО,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НАПН УКРАЇНИ,
ГОЛОВНИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК
ВІДДІЛУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Марія БРАТКО,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОЛЕДЖУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Алла ЖУКОВА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДИРЕКТОР
ГІМНАЗІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН № 323
ДАРНИЦЬКОГО РАЙОНУ м. КИЄВА

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Олена МАТВІЄНКО,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАСТУПНИК ДЕКАНА З НАУКОВОЇ РОБОТИ
ФАКУЛЬТЕТУ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Тетяна ПУШКАРЬОВА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,
ДИРЕКТОР СКАНДИНАВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
ДАРНИЦЬКОГО Р-НУ м. КИЄВА

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Лариса СОЛОВЕЦЬ,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ВІДМІННИК ОСВІТИ УКРАЇНИ,
ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ УКРАЇНИ

Людмила ХОРУЖА,
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Ірина ШАПОШНИКОВА,
КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ
ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ФАКУЛЬТЕТУ ПЕДАГОГІКИ
І ПСИХОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Віктор ЮРЧЕНКО,
КАНДИДАТ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Роман ЯРОШЕНКО,
КАНДИДАТ ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

© «Початкова школа і сучасність», 2016
© «Видавництво «Білий Тигр», 2016

ЗМІСТ

СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Слово редактора 2

МОВОЮ НАУКИ

Геннадій БОНДАРЕНКО

Як підготувати і виголосити промову з метою переконування 3

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Катерина НЕЧИПОРЕНКО, Анна АЧКАСОВА

Закріплення вмінь вимовляти звуки [г'], [г], вивчення букви Г, г («ге»). Формування в учнів умінь читати буквосполучення і слова з буквою г
Урок навчання грамоти (читання), 1 клас 7

Катерина НЕЧИПОРЕНКО, Ірина ЛЕВЧИК

Закріплення набутих знань про букву Г, г, її звукових значень, розвиток мовлення за змістом казки І. Роздобудько «Винахідливі гноми»
Урок навчання грамоти (читання), 1 клас

Наталя КУЗІВА

Сходінки до створення власних медіапродуктів: шкільна газета
Урок зі сходінок до медіаграмотності, 3 клас 24

Наталія КИПИЧЕНКО, Анастасія ГОНЧАРУК

Екскурсія містом
Урок англійської мови, 4 клас 26

Ольга МИРОШНИЧЕНКО

Людина серед людей.
Школа вихованості
Урок «Я у світі», 4 клас 30

Валентина СЕРКОВА

Місто нашої мрії
Трудове навчання, 4 клас

Наталія ВИШНІВСЬКА

Поговоримо про милосердя
Виховна година, 4 клас 32

Лариса КОЗЯР

Андріївські вечорниці
Сценарій родинного свята 36

Марія ЛІПНИЦКА

Зимонька в візочку,
веснонька в човничку
Сценарій свята Стрітання 39

СТОРІНКА ДІТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

Листи Святому Миколаю від учнів Скандинавської гімназії Дарницького району м. Києва

Укладено магістранткою Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка Інною ГНЕД 46

ЦЕ ЦІКАВО!

Коли святкують Новий рік? 6

Цікаво знати 14

Лікувальні кольори 21

Незвичайний музей 23

Лісовий готель 35

Загадки 38

Галина ЗНАЄНКО

Закріплення букви «П». Розвиток мовлення за текстом Н. Тарасенко «На пасіці взимку». Мовні ігри
Навчання грамоти (читання), 1 клас 9

Тетяна ПОСОХІНА

Харчування і здоров'я.
Вітаміни та їх значення.
Альманах «Здоров'ятко»
Фрагмент уроку основ здоров'я, 2 клас 15

Галина АТАМАНОВА

Змінювання іменників за питаннями. Зима
Інтегрований урок-казка української мови й читання, 3 клас 18

Тетяна ЯЩУК

Мовна тема «Іменник. Прикметник»
Завдання з української мови, 3 клас 22

Поговоримо про милосердя

Виховна година, 4 клас

Наталія ВИШНІВСЬКА, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Мета: виховувати в учнів початкової школи милосердя, доброту в ставленні до оточуючих; розвивати в собі милосердя, співчуття до інших людей.

Обладнання: фломастери, кольорові олівці, папір, смарт-дошка.

Хід заходу

I. Організаційний момент.

II. Повідомлення теми і мети виховної години.

III. Основна частина.

Учитель заздалегідь записує на дошці слова: **«добрий», «милосердний», «співчуття»**.

(Учні читають слова та пояснюють їх значення).

Добрий – той, що робить людям добро, прихильно, чуйно ставиться до них.

Милосердний – готовий надати допомогу, поспівчувати, підтримати.

Співчуття – ставлення до людей з розумінням, жалістю до чийогось горя, біди тощо.

Живи, добро
звершай!
Та нагород за це

не вимагай!

Хай оживає
істина стара:

**Людина
починається з
добра!**

Молодшим школярам було запропоновано для обговорення такі «Золоті правила», як:

1. «Як ти хотів би, щоб інші люди вчинили з тобою, так і ти вчиняй стосовно інших» (Ісус).

2. «Тільки та людина є доброю, яка не робить іншому те, що погано для неї самої» (Зороастра).

3. «Того, що є злом для тебе, не роби ближньому своєму» (Талмуд).

4. «Не роби боляче тим, що спричинило б біль тобі» (Будда).

Після обговорення «Золотих правил» діти роблять висновок, що люди різняться між собою за зовнішніми ознаками (колір шкіри, зовнішність, мовлення, місце проживання тощо), головною потребою усіх людей має бути правило: не чинити зла іншим людям, бути милосердним, вміти жити не лише заради себе, а й заради інших.

Мозковий штурм «Що таке милосердя?».

Всі учні по черзі відповідають на запитання: «Що таке милосердя?» (Висловлене не критикується і не обговорюється до закінчення висловлювань).

Тема милосердя розкривається далі у прислів'ях, приказках про милосердя.

Учитель. Діти! Існує безліч приказок і прислів'їв про милосердя, доброту, чуйність. Для прикладу наведемо деякі з них:

- Милостивий людини і Бог подає.
- Щасливий той, хто робить щасливими інших.
- Щирому серцю і чужий біль коє.
- Не показуй кулак, подай руку.
- Жебраку милість чинити – з Богом говорити.

Завдання. Зберіть подані прислів'я та поясніть їх значення:

Руки, які дарують допомогу,	починатися вдома
Істинно великим є той,	але й до домашніх взагалі
Милосердя має	хто має велике милосердя
Будьте милосердні не лише до домашніх тварин,	дай йому сітку та навчи рибалити
Замість того, щоб нагодувати голодного рибою,	є більш святими, ніж уста, які моляться про допомогу

Читання оповідання В. О. Сухомлинського «Як Сергійко навчився жаліти».

Маленький хлопчик Сергійко гуляв біля ставка. Він побачив дівчинку, що сиділа на березі.

Коли Сергійко підійшов до неї, вона сказала:

– Не заважай мені слухати, як хлюпають хвилі.

Сергійко здивувався. Він кинув у ставок камінець.

Дівчинка запитала:

– Що ти кинув у воду?

Сергійко ще більше здивувався:

– Невже ти не бачиш? Я кинув камінець.

Дівчинка сказала:

– Я нічого не бачу, бо я сліпа.

Сергійко від подиву широко відкрив очі й довго дивився на дівчинку.

Так, дивуючись, він і додому прийшов. Він заснув із почуттям подиву.

Серед ночі Сергійко прокинувся. Його розбудив шум за вікном. Шумів вітер, у шибки стукав дощ, а в хаті було темно. Сергійкові стало страшно. Йому пригадалася сліпа дівчинка. Тепер хлопчик уже не дивувався. Його серце стиснув жаль.

Як же вона, бідна, живе в отакій темряві?!

Сергійкові хотілося, щоб скоріше настав день. Він піде до сліпої дівчинки. Не дивуватиметься більше. Він пожаліє її.

(В. Сухомлинський)

Запитання:

1. Кого зустрів Сергійко біля ставка?
2. Що в цей час робила дівчинка?
3. Чому здивувався хлопчик?
4. Що вирішив Сергійко?

Завдання «Великодушний вчинок».

Учитель. Діти, подумайте, які із запропонованих вчинків можна назвати великодушними, а які – ні.

1. Ви заблукали в лісі та віддали останній шматок хліба своєму другові, хоча обидва були вже дуже голодні.
2. Катрусі подарували цукерки. Дорогою дівчинка зустріла хвору дитину і пригостила її цукерками.
3. Ви організували день благоустрою, зібрали всіх учнів класу, щоб прибрати спортивний майданчик.
4. Ви завжди вчасно годуєте свого собаку.
5. Ви завжди годуєте бездомних собак і кішок, часто буває так, що ви можете віддати їм свій сніданок.

Бесіда.

1. Про яку людину говорять, що вона є великодушною?
2. Як ви думаєте, чи здатні ви на безкорисливий вчинок?

3. У чому виявляється великодушність ваших друзів у ставленні до вас?

Робота в малих групах.

Учитель. На дошці подано список ситуацій. Кожна із груп обирає одну ситуацію і пропонує два способи її вирішення.

Перший спосіб, коли допомога людини буде по-справжньому добрим вчинком, а другий – коли допомога може принести людині шкоду.

Ситуації:

- людина весь час спізнюється;
- людина часто хворіє;
- людина не хоче навчатися;
- людина не вміє готувати;
- людина не говорить правди;
- людина мріє мати домашнього улюбленця.

Обговорення ситуацій.

Оксанка була дуже скупюю і недружелюбною дівчинкою, тому ніхто і ніколи не звертався до неї з проханням. Але одного разу вона попросила свою сусідку по парті Катрусю позичити їй ручку, бо свою дівчинка загубила. У Катрусі була запасна ручка, але ж Оксанка – скупа і недобра? Що ж робити? Допоможіть Катрусі! (Якщо Катрусю не позичить ручку, то це означає, що вона теж є скупюю. Якщо позичить – присоромить Оксанку без дорікання. У стосунках із однокласниками на зло треба відповідати тільки добром).

Творче завдання «Як допомогти».

Дітям читають висловлювання Д. Джона: «Бути милосердним означає робити все, що є у наших силах».

Діти діляться на групи і отримують певне завдання-ситуацію, що вимагає виявлення милосердя. Наприклад:

- у когось хвора близька людина;
- хтось лишився без притулку;
- когось усі в класі дратують і кривдять тощо.

Кожна група має намалювати зірку милосердя і на її променях написати п'ять різних способів допомоги людям у тій або іншій ситуації.

Коло ідей «Правила милосердя».

Учитель. Діти, як ви думаєте, чи існують правила милосердя? Яким робить людину милосердя?

– Розділимося на групи та спробуємо визначити правила, користуючись якими, ми поліпшимо стосунки у спілкуванні один із одним. А зараз ті правила, які ви склали у своїй групі, спробуйте об'єднати в один загальний список під назвою «Правила милосердя».

Наприклад:

- бути уважними до оточуючих людей;
- виявляти співчуття та сприяння людям, тваринам, рослинам;
- відчувати стан іншої людини, цікавитися думками, проблемами оточуючих людей, у разі необхідності надавати їм дієву допомогу;
- вміти пробачати образи тощо.

IV. Підбиття підсумків виховної години.

Учитель. Діти, чи важко бути милосердними та дотримуватися тих правил милосердя, які ми сьогодні з вами разом склали? Які з цих правил ви можете виконувати вже сьогодні?

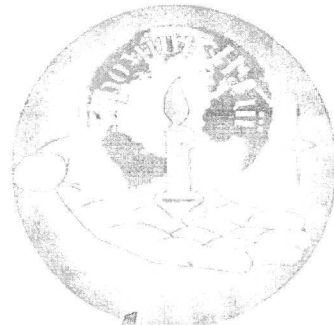
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бахтінова О. В. Матеріали до уроків етики [1–4 класи]. Харків: Ранок – НТ, 2010. 208 с.
2. Бандура В. С. та інші Морально-етичне виховання. 1–4 класи (за програмою Л. Слотвинської): посіб. учителя. Харків: Основа, 2012. 494 с.

3. Вишнівська Н. В. Теоретико-методичні основи виховання милосердя в учнів молодшого шкільного віку в позаурочній діяльності шкіл-інтернатів : монографія. Київ: Компрінт, 2016. 279 с.

4. Кобильченко І. В. Виховання милосердя у дітей-вихованців дитячих будинків сімейного типу : наук.-метод. посіб. для батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу. Київ: Інститут проблем виховання, 2009. 91 с.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Милосердя багато не буває!

ЦЕ ЦІКАВО!

Загадки

З нетерпінням зиму ждуть,
Лід малюють – іскри йдуть!
Гострі та стрімкі вони.
Мають назву... (ковзани).

Покатають нас вони,
Але це не ковзани!
Білі, чорні, сині, рижі...
Дощечки ці звуться... (лижі).

Сіла купа дітвори
І поїхала з гори...
Люблять їх усі малята.
Звуть візочок цей... (санчата).

Укладено за матеріалами Інтернет-ресурсу:
Дитячий сайт Левко.
[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://levko.info/virshyky>.